

Міністерство освіти і науки України
ДП «Київський Хореографічний Коледж»

Кафедра хореографії
(КХ(БЗ)41/4)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач

Дипломний проект

на тему:

**Неокласичний балет “Меланхолійний вальс” за однойменною новелою
Ольги Кобилянської**

Студентки 4 курсу
Кафедри хореографії
Заочної форми навчання
Гарсії де Хесус С. Р.

Викладач:
Шляхтич Олеся Сергіївна

Київ-2024

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА КОНТЕКСТ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА: ІСТОРІЯ ТА МЕТОДИ НЕОКЛАСИЧНОГО БАЛЕТУ; ТВОРЧІСТЬ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ	4
1.1. Сутність та історичний огляд неокласичного балету	4
1.1.1. Визначення та основні риси неокласичного балету	4
1.1.2. Розвиток неокласичного балетного стилю в хореографії ХХ століття	7
1.1.3. Неокласичний балет: техніка та естетика	11
1.2. Особливості творчості Ольги Кобилянської.....	13
1.3. Історія написання та аналіз Новели О. Кобилянської “Valse mélancolique”	15
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ НЕОКЛАСИЧНОГО БАЛЕТУ “МЕЛАНХОЛІЙНИЙ ВАЛЬС” ЗА НОВЕЛОЮ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ	19
2.1. Аналіз концепції меланхолії та кохання у сучасних умовах. Механізми розвитку та взаємодія	19
2.2. Практична реалізація та інтерпретація. Процес концептуалізації та створення балету на основі новели Ольги Кобилянської.....	22
2.2.1. Історична довідка.....	22
2.2.2. Загальний опис	23
2.2.3. Сценарій "Меланхолійного вальсу" у постановці неокласичного балету	25
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31
ДОДАТКИ.....	33

ВСТУП

Неокласичний балет як форма хореографічного мистецтва виник у середині ХХ століття і об'єднав елементи класичного балету з інноваційними хореографічними підходами. Однією з характерних рис неокласичного балету є його здатність переосмислювати класичні літературні та музичні твори, адаптуючи їх до сучасних художніх реалій.

Ольга Кобилянська, видатна українська письменниця кінця ХІХ – початку ХХ століття, створила новелу «Меланхолійний вальс», яка стала символом внутрішньої свободи та емоційної глибини. Творчість Ольги Кобилянської займає важливе місце в українській літературі. Інтерпретація її новели «Меланхолійний вальс» у форматі неокласичного балету сприяє актуалізації національної літературної спадщини, її переосмисленню та популяризації в сучасному культурному контексті. Це допомагає привернути увагу до творчості Кобилянської не лише літературознавців, але й широкого загалу.

Варто зазначити, що запровадження творів української літератури в сучасний балетний репертуар сприяє вихованню естетичного смаку та національної свідомості у глядачів, особливо молодого покоління. Це допомагає зміцнити культурні зв'язки між різними видами мистецтва та сприяє формуванню цілісного уявлення про національну культуру.

Крім того, в умовах глобалізації та культурної інтеграції важливо підтримувати та розвивати національне мистецтво, зберігаючи його унікальність і самобутність. Проекти, що об'єднують українську літературу і хореографію, сприяють розвитку національної культурної індустрії та її конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

Отже, **актуальність** дослідження полягає у важливості збереження і популяризації української літературної спадщини, розвитку сучасного

балетного мистецтва, застосуванні міждисциплінарного підходу та вихованні національної свідомості і естетичного смаку.

Об'єктом дослідження є неокласичний балет "Меланхолійний вальс" як художній продукт.

Предметом дослідження виступає процес створення неокласичного балету "Меланхолійний вальс" на основі новели Ольги Кобилянської та його художня інтерпретація.

Метою дослідження є проаналізувати неокласичний балет як художній стиль: вивчити основні принципи та характеристики неокласичного балету, включаючи його походження, еволюцію та особливості техніки. Зокрема, дослідити процес створення та інтерпретації неокласичного балету на основі літературного твору; проаналізувати співвідношення між літературним текстом та хореографічним виконанням; виявити особливості художньої інтерпретації та виразності.

Мета дослідження обумовлює постановку наступних **завдань**:

1. Дослідити вплив інших художніх напрямів на розвиток неокласичного балету: Вивчити взаємозв'язок між неокласичним балетом та іншими мистецькими напрямками, такими як література, живопис, музика тощо.

2. Провести аналіз твору "Меланхолійний вальс" Ольги Кобилянської: Розглянути сюжет, головних персонажів, тематику, символіку та емоційну глибину твору.

3. Вивчити підходи до аналізу твору "Меланхолійний вальс": Розглянути різні методи та підходи до аналізу літературного твору, включаючи літературний, психологічний та культурологічний аналізи.

4. Розробити музичний супровід для постановки "Меланхолійного вальсу": Вибрати музичні композиції, які відобразатимуть емоційну та естетичну сутність твору та підкреслять його тематику та символіку.

5. Провести культурологічний аналіз твору: Вивчити історичний та культурний контекст твору "Меланхолійний вальс", включаючи його роль у розвитку української літератури та його вплив на сучасність.

6. Створити виставу "Меланхолійного вальсу" за однойменним твором Ольги Кобилянської: Розробити концепцію вистави, включаючи вибір музичного супроводу, хореографії та сценографії, яка відобразатиме глибину та емоційність твору.

З урахуванням поставлених завдань у дипломному проєкті були застосовані наступні **методи дослідження**: *літературний та культурологічний аналіз* для вивчення впливу інших художніх напрямів на розвиток неокласичного балету та для аналізу самого твору, дослідження його історичного та культурного контексту; *музикознавчий та хореографічний аналіз* при розробці музичного супроводу та хореографії, які б відображали емоційну та естетичну сутність твору через музику, рухи та пластику; *історичний метод* при вивченні історії розвитку неокласичного балету та його впливу на сучасне балетне мистецтво; *спостереження* для розуміння художнього процесу при отриманні практичного досвіду; *синтез, узагальнення та систематизація* для об'єднання різних аспектів дослідження і створення комплексної картини неокласичного балету та його інтерпретації на основі твору Кобилянської; *мистецтвознавчий та компаративний аналіз* для дослідження художнього виразу та естетичних характеристик неокласичного балету, взаємозв'язків з іншими мистецькими напрямками, а також порівняння різних художніх інтерпретацій цього твору.

Дипломний проєкт складається зі вступу, основної частини: теоретичного розділу, де надається характеристика та історичний огляд стилю, огляд та вплив творчості О. Кобилянської на хореографічне мистецтво, та практичного розділу, загальних висновків. Список використаних джерел налічує 12 позицій.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА КОНТЕКСТ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА: ІСТОРІЯ ТА МЕТОДИ НЕОКЛАСИЧНОГО БАЛЕТУ; ТВОРЧІСТЬ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

1.1. Сутність та історичний огляд неокласичного балету

1.1.1. Визначення та основні риси неокласичного балету

Дослідження неокласичного балету проводилися та продовжують проводитися хореографами, мистецтвознавцями, культурологами та іншими фахівцями в галузі мистецтва і танцю. Серед зарубіжних та українських науковців можна зазначити Д. Баттервот, Д. Шарикова, О. Чепалова, Н. Пензеву, М. Погребняк, О. Плахотнюк, С. Анфілову, Д. Бернадську, П. Білаша, Н. Кобачок, Т. Павлюк, В. Пастух, В. Редя, А. Рехвіашвілі, Ю. Станішевського, О. Шабаліну, які вивчали загальні риси балетного театру ХХ століття, синтез мистецтв у сценічній вітчизняній хореографії та зарубіжні форми модерн-танцю, джаз-танцю, імпресіоністичні й неокласичні прояви в балетах Ігоря Стравинського, Моріса Равеля, а також генезу сучасного хореографічного мистецтва. Зокрема, Пензева Н. Л. досліджувала неокласику як стиль хореографічного мистецтва ХХ ст. на прикладі творчості Дж. Баланчіна [7]. Шариков Д. І. у своїй монографії дослідив генезу і концепцію балетного театру у неокласицизмі у хореографічній культурі [12]. Рябоконева М. О. – музичний неокласицизм як феномен сучасної західноєвропейської культури [9].

Як слушно зазначає С. Литвин, неокласичний балет є важливим етапом у розвитку хореографічного мистецтва, який сполучає в собі класичну грацію та сучасний експресіонізм. Його виникнення пов'язане з пошуками танцюристів і хореографів виразити нові емоції та ідеї, залишаючись вірними традиційній балетній техніці. Попри те, що цей визначний стиль хореографічного мистецтва ХХ століття заслуговує багато уваги серед дослідників мистецтвознавців, хореографів та культурологів єдиного визначення цьому напрямку наразі не встановлено.

Це обумовлено тим, що переважно вектори його дослідження ґрунтуються на розгляді художнього та мистецько-естетичного аспекті, спираючись на творчості провідних діячів, які використовували свою художню свободу та креативність, щоб інтегрувати сучасні реалії та світові тенденції у свої постановки, тим самим збагачуючи художню форму та лексичне забарвлення, роблячи цей танцювальний напрямок більш доступним, сучасним та значущим [6].

Як вважає автор статті у “Музичній енциклопедії” Ю. Келдиш, *неокласицизм* – один з напрямків в музиці ХХ ст., представники якого прагнули відродження стилістичних рис музики докласичного (бахівсько-генделевського) та ранньокласичного (добетховенського) періодів. Найбільшого розвитку неокласицизм досяг у період між двома світовими війнами [за Пензева Н.Л.: 7]. У більш широкому розумінні неокласицизм прагне до відродження будь-яких напрямів чи ідеалів мистецтва попередніх епох.

Автори новітнього Оксфордського словника танцю Деброю Крейн та Джудіт Макрел, пишуть, що неокласика – це “стиль, який використовує техніку імперського російського танцю ХІХ ст., але позбавляє її наративності і складних театральних декорацій”. На думку авторів словника, у такому “помірковано сучасному танці з естетичної точки зору зберігається пуантова техніка, але використовуються драматургія та балетна пантоміма повнометражної вистави” [1, 184].

“Неокласичний балет, – підтверджує цю думку М. Гваттеріні, – оновлює його академічну мову. Таким чином, це нове, що відроджує цінності традицій. Цей новий жанр виник у Франції наприкінці 1920-х р. в артистичній атмосфері “повернення до порядку” після революційної “лихоманки” авангарду 1910-х р. Проте і сам неокласицизм теж був авангардистською течією. Відродження старого, особливо для таких митців, як Баланчін та Стравінський, ніколи не могло означати сліпого повторення

вже відомих раніше художніх форм, – воно могло означати лише їх оновлення” [2, 93].

Основні риси неокласичного балету включають:

- *Експеримент з технікою:* Хореографи необмежено експериментують з класичною технікою, включаючи нові рухи, позиції та комбінації, які виходять за межі традиційного балету.
- *Індивідуалізм та емоційна виразність:* Виділення індивідуальних характеристик танцівників і підкреслення їхньої емоційної виразності стає важливим аспектом неокласичного балету.
- *Сучасна музика:* Використання сучасної або експериментальної музики, що відрізняється від традиційних балетних композицій, сприяє створенню сучасного та інноваційного звучання.
- *Нестандартна сценографія та костюми:* Відмова від класичної сценографії та костюмів на користь сучасних, абстрактних або експериментальних елементів.
- *Колаборація з іншими мистецтвами:* Неокласичний балет часто входить у взаємодію з іншими формами мистецтва, такими як сучасна музика, візуальне мистецтво та сценічне мистецтво, що сприяє появі нових творчих спільнот та експериментам у межах мистецтва.
- *Відкритість до різноманітності стилів:* Неокласичний балет не обмежується одним стилем або течією, а натомість відкритий до використання різноманітних елементів та технік з різних балетних шкіл та культур, що дозволяє створювати багатогранні та унікальні постановки.
- *Інноваційні технології та використання мультимедіа:* Сучасні технології, такі як відеопроєкція, інтерактивність та використання спеціальних ефектів, активно використовуються в неокласичних постановках для створення вражаючих та сучасних вистав.
- *Глобальний вплив та міжнародна співпраця:* Неокласичний балет став значним культурним явищем, яке має великий вплив на мистецтво у всьому

світі. Міжнародна співпраця між хореографами, танцівниками та театрами сприяє обміну ідеями та розвитку нових творчих напрямків.

1.1.2. Розвиток неокласичного балетного стилю в хореографії XX століття

Неокласичний балет повністю сформувався у середині XX століття як відповідь на виклики, які ставило сучасне мистецтво, що виходило за межі традиційних форм, експериментуючи з новими танцювальними манерами. Традиційні форми балету, які були популярними в попередні століття, втратили свою актуальність в очах сучасних глядачів, що спонукало хореографів того часу почати експериментувати з новими танцювальними векторами у пошуках нових способів вираження ідей та емоцій. Ці ідеї формувались як під впливом суспільних змін, що впливали на розвиток усіх сфер життя, так і філософсько-психологічних концепцій, що зумовили розуміння мистецтва через призму індивідуальності, свободи самовираження та емоційної автентичності. Через такий широкий ареал ідей та концепцій, важливим постає фактор розуміння як історичного, так і філософське підґрунтя, яке складає основу дослідження неокласичного балету в контексті історичного знання.

Історичне підґрунтя має велике значення для розуміння того, як суспільства розвивалися протягом часу, як вони взаємодіяли між собою та які впливи мали на мистецтво загалом, та хореографію зокрема. У контексті свого дослідження С. Литвин виокремлює такі історичні вектори у становленні неокласичного балету: 1) роль класичного балету у минулому; 2) зміни в суспільстві та культурі; 3) поява новаторських напрямків мистецтва; 4) засновники неокласичного балету та їх спадщина. Хоча й зазначає, що цей список не є вичерпним і може доповнюватись іншими векторами [6].

В історії хореографічного мистецтва, класичний балет був важливим етапом у розвитку танцю. Зародження класичного балету в

XVI–XVII століття було пов'язане з розвитком танцювального жанру у Європі, а особливо в Італії та Франції. Класичний балет став першим систематизованим стилем танцю, де встановились стандарти техніки, позицій тіла та рухів. Його історична роль включала його збереження та передачу традицій танцювального мистецтва з покоління в покоління. Завдяки стійким технікам, репертуару та підходам до хореографії, класичний балет став мистецтвом з визначеними стандартами і методами навчання. Як зазначає О. Плахотнюк: «однією із основний світоглядною властивістю танцю є швидко і досконало реагувати на всі суспільно-політичні та історичні процеси розвитку суспільства. Відображення катаклізмів, криз та скачки економічного розвитку, філігранно віддзеркалює трагедію війн та емоції її завершення від перемоги до поразки. Постійно розвивається, формує нові зразки, напрямки і цілі самодостатні види та напрямки сучасного танцювального мистецтва» [8, 162].

Протягом історії класичний балет зазнавав змін та вдосконалювався, а його стиль став однією із основ для подальших хореографічних експериментів. З появою неокласичного балету у середині XX століття, традиційні класичні техніки та елементи поєдналися з інноваційними танцювальними стилістичними, що дало початок новому творчому напрямку. О. Чепалов зазначає, що класичний танець почасти зберігався у «резервації» та відбив стильові видозміни у творчості Сержа Лифаря та Джорджа Баланчіна, особливо з початком американського періоду останнього, аби повернутися до Західної Європи у вигляді неокласичних опусів [11, 30].

Кінець XIX століття і початок XX століття відзначився глибокою кризою західноєвропейської цивілізації та культури. Поява неокласичного балету була відповіддю на складні політичні та суспільні зміни того періоду, а також на руйнування раціоналістичного світогляду і появу ірраціоналізму в мистецтві. Хореографи відмовлялися від традиційних класичних форм і здійснювали експерименти зі стилем, шукаючи нові

шляхи виразності та відповіді на складність сучасного світу. Абстракція, сюрреалізм та інші нестандартні художні підходи допомогли хореографам втілити нові ідеї та погляди у своїх творчих роботах. Політичні та суспільні проблеми того періоду стимулювали до використання танцю для вираження своїх поглядів та критики суспільного ладу. Танець став засобом виразу індивідуального та колективного досвіду, дозволяючи відображати складні емоції, переживання та погляди на світ.

В українській музичній енциклопедії зазначається, що поява неокласицизму на початку ХХ століття викликана заперечною реакцією на романтизм, імпресіонізм, символізм, футуризм і пов'язана з антиномічністю культури й потягом до надіндивідуального. Хоча у деяких джерелах можна знайти вказівки на авангардистську спрямованість неокласицизму, але загалом вважається, що неокласицизм є складовою руху модернізму [10, 224].

У контексті розвитку хореографічного мистецтва спостерігаємо, що поряд із тенденціями руйнації естетичних і структурних засад класичного балету хореографи-авангардисти зосереджують увагу на оновленні, розширенні та збагаченні виражальних форм і засобів хореографічної спадщини, утверджують різноманітні тенденції та форми модерн-танцю, поєднують елементи модерну, джаз-танцю з елементами класики. Саме цей шлях, що одержав назву «неокласичний», виявився найбільш плідним і перспективним [6].

Неокласичний балет поєднує елементи класичної балетної техніки з ідеями та підходами сучасного мистецтва. Він зберігає естетику і грацію класичного балету, але водночас, вносить новаторські рішення та експерименти, що дозволяє йому бути частиною модерністського руху. О. Чепалов зазначає, що “неокласика” стиль в якому слідом за музикою, хореографи шукали оновлення танцювальної мови не у радикальних змінах, а шляхом переосмислення застиглих форм класичної спадщини [11, 219]. Це підтверджує його органічний характер та поступовий розвиток як явища,

яке було необхідним для відродження класичних цінностей, втрачених під час різних експериментів та стилістичних трансформацій протягом історичних змін. Дослідники неокласичного балету звертаються до історичних витоків цього стилю саме у музиці, оскільки тісна співпраця між композиторами та хореографами того часу заклали фундамент створення безсюжетних хореографічних вистав та формування новаторської думки.

Неокласичний балет, з властивим йому поєднанням класичних елементів з новаторськими техніками, став значущим етапом у розвитку хореографічного мистецтва. Його засновниками в 30–60-х рр. стали вже вище згадані українець Серж Лифар, який понад 30 років очолював балет Гранд-Опера (Париж) та грузин Джордж Баланчин (справжнє Георгій Баланчивадзе), який 1948–1983 рр. керував створеною ним американською балетною трупю “Нью-Йорк сіті балет” [2]. В мистецтвознавчих колах побутує суперечка щодо того, хто з них перший ввів термін “неокласика” у широке коло вживання, однак враховуючи різні підходи до хореографії, однозначним можемо вважати, що творчий доробок кожного став початком реформи танцю, який має неоціненне значення в історії хореографічного мистецтва.

Як бачимо, упродовж десятиріч, неокласичний балет зумів здобути популярність серед глядачів та став одним із ключових напрямків в сучасному танці. Однак, досі існує деяка неоднозначність щодо історичного та філософського базису, який лежить в основі цього танцювального стилю. З історичного підґрунтя видно, що спадщина засновників неокласичного балету має велике значення для розвитку цього стилю і викликає інтерес у сучасних хореографічних колах. Однак, існувати на різних шарах суспільства неокласичному балету дозволяє сполучення історичного підґрунтя із філософською сутністю, його технікою та естетикою.

1.1.3. Неокласичний балет: техніка та естетика

Серж Лифар об'єднав у своїй творчості класичну основу з новаторськими елементами. Його ціль полягала в збереженні естетики та грації класичного балету, але водночас він додавав емоційного виразу та інноваційних рішень, що зробило його творчість унікальною. Важливою ідеєю Лифаря було наблизити балет до реального життя, передати через танець людські почуття. Його підхід визначався романтичною спрямованістю, що може видаватись протилежним абстрактній холодності, яка інколи пов'язується з неокласицизмом.

Що стосується Джорджа Баланчіна, то його зв'язок з неокласичним балетом, це суцільний взаємодоповнюючий механізм, в якому неможливо визначити перевагу творця над творінням. Хоча за думкою Д. Баттерворт: «Особиста естетика Баланчіна характеризується тим, що згодом визнали як неокласицизм» [за Литвиним: 6], однак варто відзначити, що саме неокласичний підхід в танці породив творчий успіх Джорджа Баланчіна, і що тепер «творчий здобуток Баланчіна» є всім відомий і вважається «еталоном» неокласичного балету, невіддільним від нього.

Філософська основа неокласичного балету полягає в руйнуванні догматичного читання класичного балету та класичного танцю загалом. Ця форма танцю прагне знайти баланс між традиціями та інноваціями, поєднуючи найкраще з обох світів. Ключові філософські елементи, які знаменують руйнування догми полягають в: абстракції, музичності, швидкості і енергії, візуальному мінімалізмі. Практично це проявляється наступним чином: використання абстракції дозволяє виконавцям виразити внутрішні стани та емоції без прив'язки до конкретного сюжету; музичність допомагає втілити музику в рух і підкреслити гармонію звуків та рухів; швидкість і енергія додають динамічності та імпульсивності виставі; візуальний мінімалізм підкреслює суть та простоту мистецтва.

Крім того, неокласичний балет також заснований на філософських ідеях початку ХХ століття. Д. Шариков зазначає, що філософські ідеї

початку ХХ століття, які вплинули на формування естетики неокласичного балету визначили, що сучасна неокласична хореографія тісно пов'язана з філософськими течіями, які сформували її етичні й естетичні принципи [12, 177]. Феноменологія, яка спрямована на дослідження свідомості та досвіду, може бути використана для передачі власних переживань та емоцій через рух. Прагматизм, орієнтований на практичні результати, стимулює пошук нових технік та рішень у танці, щоб досягти більш ефективного сприйняття глядачами. Руйнування старих стандартів дозволяє творцям неокласичного балету відмовитися від традиційних форм та змусити аудиторію переосмислити танцювальні концепції [6].

Також на думку Д. Шарикова, під впливом психоаналізу Зигмунда Фрейда та Карла Юнга неокласична хореографія звертається до психічного життя людини, розглядає його свідомі, несвідомі й підсвідомі вчинки, роздуми, колективне несвідоме, а також цікавиться і аналізує фантазії та сексуальну мотивацію дій. Інтуїтивізм Анрі Бергсона дав змогу змістити акцент з суспільної, колективної художньої творчості на індивідуальну, авторську творчість митця, надаючи йому повну свободу в художніх пошуках, експериментах, спрямовуючи творчий пошук хореографа-постановника саме на "імпровізаційний аспект" при створенні балетного твору чи танцювальної форми. Екзистенціалізм Мартіна Гайдеггера уможливив визначення психологічного аналізу в балеті людських емоцій (страх, ненависть, невпевненість, жах, страждання), а також піддати сумніву важливість гармонійних і традиційних етичних та естетичних ідеалів і норм суспільства [12, 72].

Їхні концепції про час, простір, свідомість і взаємозв'язок людини з навколишнім світом знайшли своє втілення в неокласичному балеті, допомагаючи розкрити нові аспекти виразності та глибини танцю. Отже, таким чином бачимо, що філософські підґрунтя стають не тільки

важливою складовою неокласичного балету, але й джерелом його творчого розвитку та інновацій.

Отже, неокласичний балет став культурно-історичним символом злиття класичних понять, пов'язаних із грацією та елегантністю, разом з енергією та динамікою сучасності. На сьогоднішній день присутні всі ознаки того, що неокласичний балет продовжує залишатись живим і актуальним, зберігаючи свою роль як "містоформуєчий" мистецький жанр. Здобутки хореографії та аналіз внесків провідних хореографів, які своїми творчими досягненнями та інноваціями збагатили та примножили значимий внесок у розвиток неокласичного балету, розширивши його межі та збагативши естетичний спектр, вдосконалюють розуміння і оцінку цієї унікальної художньої форми в сучасному світі. Історичне та філософське підґрунтя допомагають розкрити контекст і причини появи, а також розвитку неокласичного балету, як повноцінного мистецького явища, становлячи основу для подальшого розвитку сучасного танцю.

1.2. Особливості творчості Ольги Кобилянської

Ольга Кобилянська (1863-1942) - видатна українська письменниця, яка внесла значний внесок у розвиток української літератури. Її творчість відзначалася глибоким аналізом психологічних та емоційних аспектів людської природи, соціальною актуальністю та оригінальним стилем.

Кобилянська стала одним із провідних представників українського реалізму та символізму. Її твори часто відображали життя звичайних людей та їх боротьбу зі складними соціальними та моральними проблемами. "Меланхолійний вальс" є одним з найвідоміших її творів, який відзначається глибоким психологізмом та емоційною насиченістю.

Вплив творчості Ольги Кобилянської на українську літературу був надзвичайно значимим. Вона відкривала нові шляхи для розвитку української

прози, вводила нові теми та мотиви, а також ставила перед читачами складні моральні дилеми, які залишалися актуальними й у подальшому.

Вплив пройшов через кілька етапів. Початкове сприйняття її творчості характеризувалося великим інтересом до реалістичного зображення життя селянства та внутрішнього світу героїнь. Пізніше, у контексті символізму, її праці стали об'єктом глибокого аналізу психологічних та філософських аспектів людської природи. Згодом, українські письменники та критики почали переосмислювати та інтерпретувати її творчість у новому контексті, адаптуючи до сучасних умов та потреб часу.

Для розуміння ідейної спрямованості новели потрібно знати, що Ольга Кобилянська захоплювалась ідеями **фемінізму** й **емансипації** жінок. Ще у вісімнадцятирічному віці Ольга познайомилась із Софією Окуневською – освіченою дівчиною, що згодом стала першою на Буковині жінкою-лікарем, і Наталею Кобринською – письменницею та громадською діячкою, що боролася за емансипацію жінок, тобто за надання жінкам усіх тих прав, які мали чоловіки.

Провідна ідея феміністичного руху полягає в тому, що в суспільстві домінують чоловіки, і це несправедливо, бо це домінування пов'язане з патріархальними пережитками, стереотипами та упередженнями (наприклад, твердження, що призначенням жінки є винятково виконання ролі дружини та народження й виховання дітей). Феміністки відстоюють рівність із чоловіками в культурному, громадському та приватному житті.

Ольга Кобилянська використовувала свій стиль для відтворення складних психологічних портретів героїв та відображення внутрішнього світу людини. Її стиль може бути описаний як психологічний реалізм, оскільки вона докладала великий зусиль для того, щоб передати не лише зовнішні дії, але й внутрішні переживання та конфлікти своїх персонажів.

Це дозволяло читачам краще зрозуміти моральні та етичні проблеми, які виникали у її творах, і спонукало їх до власних роздумів.

Такий стиль дозволяв їй створювати реалістичні та емоційно заряджені оповідання, які залишали великий слід у літературі.

1.3. Історія написання та аналіз Новели О. Кобилянської “Valse mélancolique”

Новелу О. Кобилянської “Valse mélancolique” було опубліковано в 1898 р. у “Літературно-науковому віснику”, проте її німецькомовний варіант було написано чотирма роками раніше. Безпосереднім поштовхом до написання новели стали непрості особисті стосунки письменниці з Осипом Маковеєм, нещасливе кохання до нього. Ольга Кобилянська порівнювала себе з героїнею твору Софією Дорошенко. Про **автобіографічність** твору мисткиня відверто писала в листі до О. Маковея в 1898 р.:

“Прочитали-сьте “Valse mélancolique” і знаєте історію мого життя. Се моя історія. Більше не кажу нічого”.

Цілком можливо, що чоловік відчував докори сумління за її розбите кохання, адже першим твором, який він підготував до друку на посаді редактора «Літературно-наукового вісника», була саме новела “Valse mélancolique”.

Ольгу та її героїню Софію поєднує не лише трагічне, нерозділене кохання, але й надзвичайна **любов до музики**. У сім’ї Ольги Кобилянської дуже любили музику, тому вже у вісім років письменниця, займаючись лише два місяці, змогла освоїти фортепіано й грати мелодії на слух. Письменниця була дуже обдаровано музично.

Серед музичних інструментів, якими вона володіла, можна виокремити фортепіано, дримбу та цитру. Улюбленим композитором Ольги був Фредерик Шопен. Також вона захоплювалася творчістю Моцарта, Мендельсона, Бетховена тощо. Музика мала важливу роль у подальшому творчому розвитку молоді письменниці.

Характеристика персонажів:

Головні герої: Марта, Ганна, Софія.

Марта – майбутня вчителька.

“Вчилася музики, і язиків, і прерізних робіт ручних, ба – і все інше, що лише можна було, забирала я в себе, щоб стало колись капіталом і обернулося в хосен. Маєтку я не мала, а життя, вибагливе, мов молода дівчина, жадало свого” (Марта про себе).

За характером Марта дуже скромна, лагідна, ніжна, співчутлива, м’яка. Найбільшою радістю для неї є допомогти іншій людині, догодити їй; вона часто відчуває бажання «обійняти цілий світ». Вона з цікавістю та певним співчуттям вислуховувала «новітні думки», які висловлювала її подруга Ганна, проте не надто їх поділяла:

“Я не була ніяким новітнім типом, не мала жодних претензій до титулу “вибраної істоти”...”

Марті набагато ближчі традиційні цінності, які її подруга-художниця якраз відкидала: турбота про коханого чоловіка, про власних дітей, про господарство, хоч і необхідність розвиватися духовно, цінувати мистецтво Марта усвідомлювала:

“Штука [мистецтво] – то великий чоловік, але я сказала би, що любов – більший”.

Ганна – художниця.

“Мала двадцять і кілька років, була знімчена полька і брала своє заняття дуже поважно. Дразлива і химерна, коли малювала, була в щоденнім житті наймилішою людиною”.

Ганну дуже любили й шанували товаришки по заняттю та професори, називаючи «улюбленицею долі». Ганна мала дуже привабливу зовнішність:

“Була гарна сама собою. Ясна, майже попеляста блондинка, з правильними рисами і дуже живими блискучими очима. Збудована була прегарно...”

Дівчина мала дуже сильний характер, відрізнялася неабиякою волелюбністю, рішуче відстоювала свої своєрідні погляди на життя, при цьому не зважала на те, чи подобаються ці погляди тим, хто її оточує. Їй притаманна певна зверхність, віра у свою вищість, адже вона належала до «артистів», тобто митців, яких уважала «вибраною горсткою суспільності».

Ганнуся – феміністка, і в розмовах зі своєю подругою Мартою вона багато разів порушувала тему прав жінок, захищаючи ідею, що жінка не зобов'язана виходити заміж, народжувати дітей, як того вимагають поширені в суспільстві уявлення, а натомість може цілком присвятити себе якійсь вищій діяльності, як-от служінню мистецтву

Софія – піаністка.

Софія – дуже тонка й складна натура, обдарована музикантка.

“Вона вічно шукала гармонії. В людях, в їх відчутті, в їх відносинах до себе і до природи...”

Дівчина була скромна, для неї було важливо не обтяжувати тих, хто її оточує, своєю присутністю, не заважати їм. Її переповнювали сильні переживання, проте вона приховувала їх, постійно стримувала себе:

“Була дуже мила в обходженні, легка, ледве помітна собою, але мовчлива і дуже поважна. Усміх на її устах, що появлявся лиш рідко, був немов навіки затемнений смутком”.

Смерть Софії стала наслідком цілої низки ударів долі. Зрада коханого, смерть тяжкохворої матері, одруження дядька та його відмова оплатити омріяне навчання в консерваторії у Відні й нарешті обрив струни на її улюбленому фортепіано –

“зворушення, яких зазнала, були засильні і наступали заскоро, одне по другім, щоб їм могла опертися її фізична сила. Побороли її”.

Другорядні персонажі: мати та дядько Софії; чоловік, якого Софія кохала; молодий професор – коханий Марти та ін.

Ключові теми:

- **Горе та втрата:** Однією з головних тем твору є глибоке горе та втрата. Головна героїня переживає страшну втрату - смерть коханого, що викликає у неї глибоку тугу та меланхолію.
- **Меланхолія та ностальгія:** Назва твору вказує на основний настрій - меланхолію. Вальс, як символ естетики та музики, може втілювати ностальгію за минулим щастям, коханням та радістю, яка втрачена.
- **Самотність та розчарування:** Головна героїня відчуває самотність та розчарування у своєму житті після втрати коханого. Вона шукає способи подолати свою тугу та знайти сенс у своєму існуванні.

Символіка у творі:

- **Вальс:** Як символ танцю та руху, вальс може відображати нестабільність та переплетення почуттів головної героїні. Він також може відтворювати ритм життя з його висхідними та спадинами.
- **Музика:** Музика, що лунає у вальсі, може відтворювати емоційний стан головної героїні та підсилювати її внутрішній конфлікт.
- **Темрява та порожнеча:** Описи темряви та порожнечі можуть відображати внутрішній світ головної героїні, її почуття втрати та безпросвітності.

Твір "Меланхолійний вальс" пронизаний глибокими емоціями та психологічними внутрішніми конфліктами головних героїнь. Емоційна інтенсивність твору передається через описи стану головних героїнь, їх внутрішні монологи та діалоги з іншими персонажами. Психологічна глибина полягає в тому, що авторка досліджує не лише зовнішні події, а й внутрішній світ героїнь, їх переживання та реакції на трагічні обставини. Важливою для постановки є музична символіка у творі.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ НЕОКЛАСИЧНОГО БАЛЕТУ “МЕЛАНХОЛІЙНИЙ ВАЛЬС” ЗА НОВЕЛОЮ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

2.1. Аналіз концепції меланхолії та кохання у сучасних умовах. Механізми розвитку та взаємодія

З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну життя багатьох людей змінилося кардинально. Разом із сім'єю ми були змушені емігрувати до Барселони, переживши всі труднощі адаптації та емоційні випробування. Цей досвід глибоко вплинув на моє бачення творчості, зокрема на постановку неокласичного балету за мотивами новели Ольги Кобилянської "Меланхолійний вальс". Війна та еміграція знаходять відображення у відчуттях втрати та меланхолії – ці теми стали центральними у моїй інтерпретації твору, втіливши особисті переживання у мистецькій формі.

Аналіз концепції меланхолії та кохання у сучасних умовах є багатогранним завданням, що охоплює різноманітні соціокультурні та технологічні зміни. Сьогоднішній світ, з його постійними змінами та викликами, пропонує нові способи вираження цих почуттів.

1. Зміна соціальних стандартів: Сучасна культура дозволяє більшу свободу вибору партнерів та стиль життя. Водночас це може ставити під питання традиційні уявлення про кохання, меланхолію та внутрішні переживання, оскільки люди шукають нові способи вираження своїх почуттів та відносин.

2. Вплив соціальних мереж та технологій: Соціальні мережі та технології зв'язку змінюють способи взаємодії між людьми, впливаючи на розуміння меланхолії та кохання. У моїй постановці ці елементи можуть бути втілені через сучасні художні прийоми та інтерпретації.

3. Індивідуалізм та самореалізація: Підвищена увага до індивідуальності та самореалізації впливає на сприйняття кохання та меланхолії. У балеті це може бути виражено через особисті переживання героїв, їхні внутрішні конфлікти та пошук сенсу життя.

4. Глобалізація та міграція: Змішання культур та міжнародні відносини впливають на уявлення про кохання та меланхолію. Війна та еміграція стали важливими аспектами мого особистого досвіду, який я відобразила у постановці через емоційні сцени та хореографічні рішення.

Вплив війни та еміграції на емоційний стан

Війна та еміграція мають глибокий вплив на емоційний стан людей, що відображається у мистецтві. Умови кризи викликають різні механізми розвитку у людських відносинах.

1. Травми та стрес: Війна призводить до фізичних та психологічних травм, залишаючи глибокі сліди на психіці людей. Це відображено у балеті через емоційно напружені сцени та символічні образи.

2. Руйнування соціальних структур: Війна руйнує соціальні структури, що призводить до втрати віри у майбутнє та почуття безпорадності. У постановці це може бути виражено через сценографію та хореографічні композиції.

3. Економічні труднощі: Війна спричиняє економічні труднощі, що робить людей більш вразливими до стресу. Цей аспект відображено у персонажах балету, які переживають втрати та намагаються знайти сенс у житті.

4. Втрата близьких: Війна призводить до великих втрат серед родичів та друзів, викликаючи глибоку скорботу. Це є центральною темою у моїй постановці, де персонажі переживають втрати та меланхолію.

Взаємозв'язок особистого досвіду та творчості

Особистий досвід став основою для моєї постановки. Було вирішено зробити акцент на наступних аспектах:

1. Згуртування та підтримка: У кризових ситуаціях люди можуть згуртовуватися разом, щоб подолати виклики. У балеті це виражено через сцени взаємодії персонажів, їхню підтримку один одного.

2. Розкол у відносинах: Кризова ситуація може викликати напругу та конфлікти у відносинах. Це відображено у постановці через конфліктні сцени та емоційні переживання персонажів.

3. Підтримка та допомога: Умови кризи можуть створювати можливості для виявлення взаємопідтримки та допомоги. Люди можуть бути більш схильні допомагати один одному у складні часи, що сприяє підвищенню емоційного благополуччя.

4. Стрес та негативне спілкування: Кризові ситуації можуть призводити до негативного спілкування. Це відображено у постановці через агресивні та напружені сцени.

5. Зміна ролей та відносин: Умови кризи можуть вимагати зміни ролей та відносин між людьми. У балеті це виражено через розвиток персонажів та їхні нові ролі у складних обставинах.

Отже, сучасні умови створюють нові виклики та можливості для розуміння та вираження кохання, меланхолії та внутрішніх переживань. Це вимагає від людей більшої відкритості, толерантності та здатності адаптуватися до змін у суспільстві та технологіях. Зокрема особистий досвід та переживання стали важливими елементами у створенні постановки "Меланхолійний вальс". Це дозволило мені глибше передати емоції та почуття героїв твору, а також відобразити реалії сучасного життя, з якими ми всі стикнулися. Як людина, яка через війну пережила переїзд до Барселони, я зазнала всіх труднощів міграції та переживань. Цей досвід дозволив мені особисто пережити та по-своєму інтерпретувати тематику меланхолії та кохання у творі Ольги Кобилянської та втілити ці емоції у постановці.

2.2. Практична реалізація та інтерпретація. Процес концептуалізації та створення балету на основі новели Ольги Кобилянської.

2.2.1. Історична довідка

Варто зазначити, що "Меланхолійний вальс" Ольги Кобилянської неодноразово ставав основою для різних театральних та музичних постановок. Ось кілька історичних довідок про використання цього твору в мистецтві:

1. Театральні вистави:

- **Чернівецька філармонія:** Відомо, що в Чернівцях, місті, де жила і творила Ольга Кобилянська, неодноразово ставили вистави за її творами, зокрема й "Меланхолійний вальс". Такі постановки були популярними серед місцевих глядачів і мали успіх завдяки емоційній глибині та культурному значенню твору.
- **Аматорські та професійні театральні трупи:** Вистави за мотивами "Меланхолійного вальсу" часто ставилися у різних театральних трупах, як аматорських, так і професійних. Це підтверджує інтерес до творчості Кобилянської та актуальність її тематики.

2. Кіноадаптації:

- **Телевізійні фільми та екранізації:** Зокрема, існують кілька телевізійних екранізацій "Меланхолійного вальсу". Одна з них - український телеспектакль 1982 року, який режисував Лесь Танюк. У цій екранізації акцент робиться на емоційному світі героїв і драматичних подіях їхнього життя.
- **Кіноадаптації:** Хоча повноцінних кінофільмів за мотивами цього твору не так багато, існуючі адаптації демонструють важливість і вплив літературної спадщини Кобилянської на українське кіномистецтво.

3. Музичні постановки:

- **Музичні концерти:** Відомо, що музика на основі "Меланхолійного вальсу" часто звучала на концертах класичної музики, де виконувались

музичні композиції, нав'язні творами Кобилянської. Музична інтерпретація твору допомагала передати емоційну атмосферу та глибину літературного матеріалу.

4. Шкільні та аматорські вистави:

- ***Шкільні театральні гуртки:*** В багатьох українських школах учні ставили вистави за мотивами "Меланхолійного вальсу". Ці постановки допомагали молоді знайомитися з класичною літературою та культурною спадщиною свого народу.

Таким чином, "Меланхолійний вальс" Ольги Кобилянської має багату історію театральних та музичних інтерпретацій, що підтверджує його значущість та вплив на різні форми мистецтва.

Ось лише деякі постановки, доступні для перегляду в *YouTube*:

- [Вистава Чернівецької філармонії](#)
- [Шкільна вистава](#)
- [Фільм](#)
- [Монолог Софії](#)

2.2.2. Загальний опис

"*Меланхолійний вальс*" - це захоплююча та емоційно збагачена вистава, яка запрошує глядачів у світ мрій, ностальгії та емоційної сповненості. За допомогою танцю, музики та акторських виступів, вистава дозволяє глядачам пережити відчуття втрати, туги за минулим та пошуку сенсу життя. Я обрала цю тему, оскільки вона вражає серця своєю глибиною та універсальністю, надаючи можливість кожному відчутися часткою цього емоційного подорожування через час і простір. Вистава "Меланхолійний вальс" пропонує глядачам унікальний досвід, який залишить незабутні враження та заохочить до вічних роздумів про життя, любов та людську природу. Адже ця постановка дає можливість донести до глядача різноманітні емоції та ідеї:

Глибину почуттів: Через танцювальні рухи, музичний супровід та виразне акторське мистецтво, ми можемо передати глядачам глибокі почуття туги, втрати та ностальгії, які є ключовими в "Меланхолійному вальсі".

Відчуття краси: Вистава може вразити глядачів своєю візуальною естетикою, граціозними рухами танцівниць та чарівним звучанням музики, що додасть виставі елементи краси та вишуканості.

Роздуми над сенсом життя: Твір Ольги Кобилянської пропонує глибокі роздуми про життя, смерть та вічність. Через постановку цієї новели в балетній формі ми можемо спонукати глядачів до роздумів над цими важливими питаннями.

Тривалість вистави: близько 40 хвилин.

Твір "Меланхолійний вальс" залишається **актуальним** і до сьогодні, оскільки відображає універсальні теми горя, втрати та пошуку сенсу життя, які стосуються кожної людини. Балетна постановка "Меланхолійного вальсу" може вразити глядача своєю емоційною силою та глибиною переживань. Головна ідея полягає у відображенні складних емоційних та психологічних аспектів переживань героїні, яка потрапляє в глибокий внутрішній конфлікт.

Інноваційність

1. **Експерименти з музичним супроводом:** Використання композицій сучасного музиканта Gibran Alcoser, які включають виключно піаніно як інструмент, створює унікальну звукову атмосферу.
2. **Хореографія:** Поєднання традиційних елементів неокласичного балету з сучасними танцювальними техніками для вираження глибоких емоційних станів.
3. **Костюми та сценографія:** Використання мінімалістичних, але виразних костюмів та сценічних елементів для підкреслення внутрішнього світу героїв.

Проблематика

1. **Конфлікт між мрією та реальністю:** Відображення конфлікту між мрією та реальністю через долю героїв та їхні прагнення.

2. *Емоційна та психологічна глибина*: Розкриття емоційної та психологічної глибини героїв та подій твору.
3. *Теми кохання, мистецтва, емансипації жінки*: Вивчення аспектів духовного аристократизму і жіночої самореалізації.

Лібрето

Сюжет "Меланхолійний вальс" розповідає про головну героїню, яка переживає глибоке горе та втрату після смерті матері і зради. У її внутрішньому світі відбувається пошук сенсу життя та спроба знайти вихід із складного стану. Художній образ відображається через хореографію та музичний супровід, створюючи меланхолійну атмосферу та передаючи емоційний стан головного персонажа.

2.2.3. Сценарій "Меланхолійного вальсу" у постановці неокласичного балету

Дійові особи:

Софія – лірична і емоційна, творча особистість.

Марта – стримана, терпляча, жіночна, уособлення любові.

Ганна – емоційна, нестримна, талановита, живе своїм ремеслом.

Сценічні ходи:

Вихідна подія:

Сцена 1: Тріо

Три дівчини – Софія, Марта і Ганна – з'являються на сцені. Вони танцюють разом як тріо, а потім окремо, підкреслюючи свої індивідуальності. Музика підкреслює гармонію та різницю їхніх характерів.

Основна подія:

Сцена 2: Розповідь про дівчат

Кожна з дівчат представляє свою історію через сольні виступи. Марта виконує ніжний і спокійний танець, який символізує її терпіння та любов. Ганна демонструє свою непостійність та емоційність через експресивний танець.

Центральна подія:

Сцена 4: Прийняття та зустріч Софії

Дует Ганни та Марти і вкінці виход Софії

Сцена 3: Соло Софії

Софія танцює, висловлюючи своє творче натхнення та глибокі емоції

Сцена 5: Розмова з Мартою

Марта підходить до Софії і починається їхня розмова через танець. Марта намагається втішити Софію, показуючи їй, що життя продовжується. Їхній дует виражає емоційну підтримку і силу жіночої дружби. Музика стає меланхолійною, підкреслюючи їх внутрішній конфлікт.

Фінальна подія:

Сцена 6: Чекання на Софію

Ганна і Марта на сцені, очікуючи на Софію. Їхні рухи наповнені тривогою та передчуттям чогось трагічного.

Сцена 7: Смерть Софії

Софія повертається на сцену, її рухи стають слабшими, вона втрачає сили. В кінці сцени, Софія падає, символізуючи свою смерть. Марта і Ганна підбігають до неї, їхні рухи відображають шок і горе.

Фінал:

Сцена 8: Продовження життя

Марта і Ганна піднімаються, висловлюючи своїми рухами рішення продовжувати життя. Вони танцюють разом, показуючи, що, незважаючи на втрату, життя триває.

Додаткові елементи:

Музичне наповнення:

Музика, використана у виставі, створює емоційну та естетичну атмосферу, яка допомагає передати внутрішні переживання героїв. Зокрема, композиції *Gibran Alcocer* підкреслюють емоційну та естетичну сутність вистави. Музика піаніно, яка використовується у виставі, дозволяє передати широкий спектр почуттів, від ніжності до напруження, створюючи атмосферу спокою та рефлексії, і глибше занурити глядачів у сюжет та емоційну динаміку вистави.

1. [Тріо](#) дівчат
2. [Соло](#) Марти
3. [Соло](#) Ганни
4. [Idea 22](#) – зустріч Софії
5. [Ethereal](#) – Соло Софії
6. [Idea 10](#) – танець Ганни та Марти
7. [Idea 1](#) – печаль Софії
8. [Idea 9](#) – танець Ганни та Софії
9. [Last moment of life](#) – дівчата чекають на повернення Софії
10. [Last](#) – Життя продовжується

Сценографія:

Динамічне освітлення буде ключовим елементом сценографії, допомагаючи підкреслити настрій та емоційний стан кожної сцени. Світло буде змінюватися від теплих тонів у сценах гармонії до холодних і темних під час трагічних моментів (див. Додаток 1, рис. 1.1 та рис. 1.2).

Костюми:

Костюми будуть відповідати характеру кожної з дівчат.

Софія носитиме легке, ефірне плаття, яке підкреслює її ліричність (див. Додаток 2, рис. 2.1).

Марта буде одягнена в просте, але елегантне плаття, що символізує її терплячість (див. Додаток 2, рис.2.2).

Ганна матиме яскравий і експресивний костюм, який відображає її емоційність (див. Додаток 2, рис.2.3).

Заключне слово:

Цей балет, насичений глибокими емоціями та витонченою естетикою, відображає не лише індивідуальні характери дійових осіб, але й силу людського духу та незламність перед обличчям втрат. Вистава завершується посланням про те, що життя продовжується, незважаючи на всі труднощі та втрати, і що справжня дружба та любов здатні перемогти будь-які випробування.

ВИСНОВКИ

В процесі створення неокласичного балету "Меланхолійний вальс" за новелою Ольги Кобилянської було здійснено глибокий аналіз концепції меланхолії та кохання в сучасних умовах, що знайшло своє відображення в емоційно-насиченій постановці. Війна та еміграція кардинально вплинули на моє бачення творчості, дозволивши передати власні переживання через мистецтво.

Балет втілює в собі сучасні соціокультурні зміни, вплив технологій, індивідуалізм та глобалізацію. Емоційні та психологічні виклики, які постали перед героями, були підкреслені через інноваційні хореографічні та музичні рішення, що допомогли глибше занурити глядачів у світ внутрішніх переживань героїв.

Історична довідка підкреслила значущість твору Ольги Кобилянської, який неодноразово ставав основою для театральних, музичних та кіноадаптацій. Практична реалізація балету включала використання сучасних музичних композицій та експресивної хореографії, що дозволило створити унікальну звукову і візуальну атмосферу.

Сценарій балету детально розкриває розвиток подій та емоційних станів персонажів, створюючи багатопланове відчуття реальності та внутрішніх конфліктів. Вистава, побудована на темах кохання, мистецтва та жіночої емансипації, змогла передати глядачам глибину людських почуттів та універсальність життєвих проблем.

Отже, "Меланхолійний вальс" став не лише мистецьким виразом особистих переживань, а й глибоким дослідженням соціокультурних процесів, що впливають на наше розуміння кохання, меланхолії та сенсу життя. Ця постановка є важливим внеском у сучасне мистецтво, відображаючи реалії нашого часу через призму класичної літератури та сучасних мистецьких форм.

Балет "Меланхолійний вальс" став яскравим вираженням моїх внутрішніх переживань, викликаних війною та еміграцією. Це не лише мистецький проект, а й особиста історія, що знайшла своє відображення у танці, музиці та сценографії. Втілюючи глибокі емоції та складні переживання, ця постановка допомогла мені знайти нові способи вираження себе та зрозуміти універсальність людських почуттів.

Моя постановка є символом сили мистецтва, яке здатне трансформувати особисті болі у щось прекрасне і значуще. Цей проект надихнув мене на подальші творчі пошуки та підтвердив, що навіть у найтемніші часи мистецтво залишається джерелом світла і надії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Craine Debra, Mackrell Judith. Oxford dictionary of dance/ D. Craine, J. Mackrell / Oxford university press.– London, 2004, 2-nd edition.-527 p.
2. Гваттерини М. Азбука балета: Пер. с итал / Гваттерини Маринелла. – М.: БММ АО, 2001. – 240с.: ил. – (Учимся танцевать). С.150-159.
3. Лань О.Б. Soft skills сучасного молодого балетмейстера необхідні для створення колективного творчого проекту. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. № 204. С. 178–184. URL : <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/1227>.
4. Лань О. Б. Режисура хореографічних творів: окреслення дослідницьких напрямків. Collection of scientific papers SCIENTIA. With proceedings of V International scientific and theoretical conference «Sectoral research XXI characteristics and features». February 3, 2023. Chicago, USA. С. 243–245. DOI: <https://doi.org/10.36074/scientia-03.02.2023>
<https://previous.scientia.report/index.php/archive/issue/view/03.02.2023>
5. Лещенко, Д. (2019). ВТІЛЕННЯ НЕОКЛАСИЧНОГО СТИЛЮ В АВТОРСЬКОМУ ТЕАТРІ (СИНТЕЗ ТЕХНІК КЛАСИЧНОГО І МОДЕРН ТАНЦЮ). Молодий вчений, 10 (74), 69-73. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-16>
6. Литвин С. Х. Неокласичний балет: історичне та філософське підґрунтя. Мистецтвознавчі записки : зб. наук. пр. 2023. Вип. 43. С. 51–57. (https://www.researchgate.net/publication/373786457_Neoclassical_Ballet_Historical_and_Philosophical_Background)
7. Пензева Н.Л. НЕОКЛАСИКА ЯК СТИЛЬ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА ХХ СТ. (на прикладі творчості Дж. Баланчіна). (<http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34929/22-Penzeva.pdf?sequence=1>)

8. Плахотнюк О. Світосприйняття джаз-танцю в мистецькому просторі сучасності. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*. 2022. № 2. С. 157–162. DOI: <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2022-2-26>.
9. Рябоконева М. О. Музичний неокласицизм як феномен сучасної західноєвропейської культури / М. О. Рябоконева. – Київ, 2016. (<https://elib.nakkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3417/%D0%9C%D0%A3%D0%97%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%99%20%D0%9D%D0%95%D0%9E%D0%9A%D0%9B%D0%90%D0%A1%D0%98%D0%A6%D0%98%D0%97%D0%9C%20%D0%AF%D0%9A%20%D0%A4%D0%95%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%95%D0%9D%20%D0%A1%D0%A3%D0%A7%D0%90%D0%A1%D0%9D%D0%9E%D0%87%20%D0%97%D0%90%D0%A5%D0%86%D0%94%D0%9D%D0%9E%D0%84%D0%92%D0%A0%D0%9E%D0%9F%D0%95%D0%99%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%9E%D0%87%20%D0%9A%D0%A3%D0%9B%D0%AC%D0%A2%D0%A3%D0%A0%D0%98.pdf?sequence=1&isAllowed=y>)
10. Українська музична енциклопедія / за ред Г. Скрипник. Київ : ІМФЕ, 2016. Т. 4, 553 с. URL: https://shron3.chtyvo.org.ua/Skrypnyk_Hanna/Ukrainska_muzychna_entsyklopediia_Tom_4.pdf
11. Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. : монографія. Харків : ХДАК, 2007. 344 с.
12. Шариков Д. І. Неокласицизм у хореографічній культурі: генеза і концепція балетного театру: монографія / Д. І. Шариков. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. – 334 с. URL: https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/sharykov-d.i._neoklasycyzm-u-horeografichnij-kulturi.pdf)

ДОДАТКИ

Додаток 1

Сценографія

Рис. 1.1 Світло №1

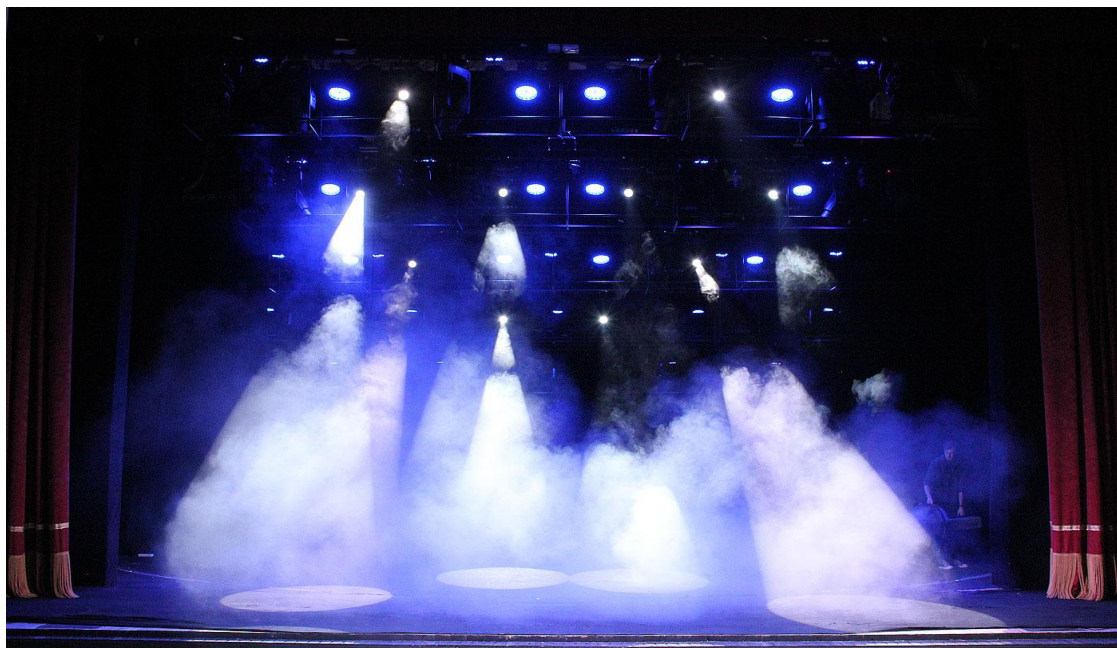

Рис. 1.2 Світло №2

Додаток 2

Костюми

Рис. 2.1 Сукня Софії

Рис. 2.2 Сукня Марти

Рис. 2.3 Сукня Ганни

